

15 EKİM
2024

HAFTALIK GÜNDEM

DELİ DUMRUL BİR GÜN...

Tasarruf tedbirleri eldeki parayı daha dikkatli harcamaya yarar. Fakat istibdat yönetimi ekonomiyi öyle batırmış öyle batırmış ki gece gündüz yeni para kaynakları arıyor. Mehmet Şimşek eliyle yönettiği en yeni ekonomik programı ile uluslararası finanskapitale, yani tefecilere kendini beğendireceğini uman Erdoğan, hüsrana uğruyor. İsteddiği uzun vadeli borçlar bir türlü bulunamıyor. Paraya sıkışan iktidar; kendi döneminde her türlü rant, vurgun, yağlı ballı ihaleler, komisyonculuk, emek sömürüsü ile zenginleşen yandaşları ve ayartmaya çalıştığı büyük sermayenin servetine vergi koyacağına; açlık yoksulluk işsizlik ile imtihan ettiği halkın cebine göz dikiyor. Adeta Deli Dumrul'a dönüyor.

Hepimiz biliriz. Deli Dumrul bir gün su geçmeyen derenin üzerine kurduğu köprünün başını tutar ve geçenlerden beş akçe vergi almaya başlar. Bunun üzerine ahali zaten su akmayan derenin üzerindeki köprüyü kullanmamak için dere yatağından geçmeye başlar. Durur mu Deli Dumrul, kuralı değiştirir. "Geçenden beş, geçmeyenden on akçe" vergi almaya başlar.

İstibdat da Deli Dumrul'un kuralını holdinglerin, bankaların, tefecilerin çıkarlarına uygun şekilde düzenlemekte pek mahir. Milyarlarca dolar serveti olandan beş, fakirden on akçe vergi almaya çalışarak para bulmaya çalışıyor.

Vergi dediğin gelirden alınır, servetten alınır. Kenardaki üç beş kuruş birikime servet denmez. Servet: Milyon dolarlara, milyar dolarlara denir. Maaşından

artırdığı ile ev, araba, yazlık almak için çabalayan kişinin biriktirdiği servet değildir. Çocuğunun okul masrafları için bir kenara para koymaya çalışan kişinin biriktirdiği servet değildir. Bütün ulus olarak ürettiğimiz zenginliğin bir avuç kişide, ailede toplanması servettir. İstihdam, üretim, bilimsel teknolojik gelişmeler için değil faiz, arsa ve konut rantı için kullanılan milyon dolarlar, milyar dolarlar servettir. Küçük yatırımcının elindeki paranın da iç edilmesine yarayan, döviz ve hisse senedi spekülasyonları için kullanılan milyon dolarlar, milyar dolarlar servettir. AKP ne yapıyor? Servete dokunmuyor ama emekçilerin henüz kazanmadıkları, somut olarak ellerine almadıkları borçlanma kapasitesine vergi getirmeye kalkıyor. Tabii onlar buna vergi demiyor. Milli savunmaya katkı diyor. Ama zorunlu tabii. Kredi limiti 100 bin lira üzerinde olan her kredi kartı için yıllık 750 lira vergi koymaya kalkıyor. Düşünün bir kere! O para henüz kazanılmamış. Belki hiç kazanılmayacak. Ama "senin kredin bu limitin üstünde olduğuna göre ver bakalım 750 lira" diyorlar. Milyar doları olandan da 750 lira, milyon doları olandan da 750 lira, işçi, memur, esnaf ve emekliden de 750 lira. İşte bu tam Deli Dumrul vergisi. Oranın sabit tutulması sizi yanıltmasın. Yoksulluk sınırının altındaki bir ailenin vereceği 750 lira ile milyar dolarlık geliri olanların vereceği 750 liranın aynı fedakârlık olduğunu hangi çılgın söyleyebilir? Denizden bir bardak su almakla deniz eksilmez ama bir kuru lokmayı paylaşmak büyük fedakârlıktır.

Tabii bu kurnaz planda vergiden kaçınmak için yurttaşların kredi kartı limitlerini düşüreceği de hesap edilmiştir. Maazallah okullar falan da açıldı, insanlar çocuklarına yeni çanta, ayakkabı; kış geliyor bir yandan yeni mont, parka falan almaya kalkmasınlar... Limitleri düşürsünler de piyasa iyice durgunlaşsın. Varsın küçük esnaf batsın, orta ölçekli işletmeler iflasa sürüklensin. Olur o kadar. Enflasyonu düşürelim, krizin bedelini büyük sermaye ödemesin mutlu olsun, batan işletmeleri onlar bir bir yutarlar zaten... Bakkalların yerini zincir marketler; kıraathanelerin, kafelerin yerini kahve ve kafe zincirleri; esnaf lokantalarının yerini fast food zincirleri alır.

Kredi kartları limitinin vergilendirilmesi gibi çılgın bir proje asıl vurgunu yapmayı planladıkları vergiden vergi alma hamlesini gölgede bıraktı. Yapılan tahminlere göre bu yeni vergi paketinden yaklaşık 70-80 milyar lira gelir bekleniyor. Bu gelirin ezici bir çoğunluğu ise şirketlerin vergi ve SGK beyannamelerinden alınacak vergiden kaynaklanıyor. Emlak ve araba alım satımlarından iki tarafa yüklenecek vergilerden de önemli bir pay gelmesi bekleniyor. Bir dakika! Burada da bir gariplik var. Beyanname zaten vergi vermek için yapılan başvuru. Yani verginin vergisini alacaklar. Vergi yine gelire ve servete konulmuyor. Bu, efsanevi kahramanımız Deli Dumrul'un, köprüden beş akçe ödeyerek geçenden bir akçe daha istemesine benziyor. İşte buna Deli Dumrul bile şapka çıkarırdı.

İstibdat yönetiminin yeni vergi paketine kitlesel eylemler düzeyinde olmasa bile yaygın tepkiler oluştu. Tepkiler, gençlerin işsizlikten kırıldığı bir dönemde kızının mecliste sınavsız olarak işe alınmasını sağlayan BBP Genel Başkanı Mustafa Destici'nin "750 lira vermemek için kredi kartlarının limitini düşürenler, bu vergiye karşı çıkanlar vatan hainidir" açıklamasıyla daha da alevlendi. Tepkilerin yaygınlaşması üzerine Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek televizyona çıkarak "Toplanan vergiler söz veriyoruz bütçe açığını kapatmak üzere kullanılmayacak. İsrail tehdidi için ülkemizin savunmasının güçlendirilmesi için kullanılacak" diye yemin billah ederek açıklama yaptı. Şimşek'ten önce Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz da benzer açıklamaları yapmıştı.

Bütün bu tartışmalar sırasında, AKP döneminde özelleştirilen ulusal savunma sanayi işlerinin kaymağını yiyen, iha ve siha üreten, dünya dolar milyarderleri listesinin yeni üyeleri "yerli ve milli" şirket sahiplerinin "ne 750 lirası, şu kadar iha bu kadar siha benden" diye açıklama yapmasını bekleyenler, boşuna bekledi tabii ki.

Halkın tepkisi mecliste Özgür Özel tarafından sahiplenildi ve grup toplantısında "Öyle ya da böyle o düzenlemeyi iptal edeceksin" diye çıkış yaptı.

Halkın tepkisi karşısında geri adım atmak zorunda kalan AKP yönetimi, yeni vergi tasarısı görüşmelerine başladıkları 15 Ekim tarihinde, cumhurbaşkanının "talimatlandırmaları" sonucunda daha ince hesaplar yapmak için tasarıyı geri çekmeye karar verdiler. Her ne kadar sert bir çıkış yaptıysa da, Özel buradan hareketle "Normalleşmenin gücünü gördünüz mü tasarıyı nasıl geri çekti" diyerek kendine rol kapmaya çalışabilir. Ama bu propagandaya kim inanır bilinmez. Çünkü her türlü yumuşama adımları Erdoğan tarafından büyük bir duyarsızlıkla karşılık buluyor.

Bütün bunlar bir yana, bu tartışmalar içinde yeni vergiye karşı çıkanları vatan hainliği ile suçlayan Destici'nin cumhurbaşkanına hakaretten yargılanmasının yolunun açıldığını da söyleyebiliriz tabii! Ama siyasi gözlemciler Erdoğan'ın soğukkanlılığını koruyarak Destici'nin "vatan haini" suçlamasını sineye çekeceğini söylüyor. Yani Destici rahat edebilir! Bu konuda yargılanmaz.

Buradan çıkan en önemli sonuç, halkın "biz durdurmazsak durmayacaklar" bilincine varmak zorunda olduğu kuşkusuz. Kitlesel eylemler boyutuna varmasa da halkın öfkesi istibdada şimdilik küçük de olsa geri adım attırıyor. Deli Dumrul misali koymaya kalktığı vergiler ile ilgili görüşmeleri erteliyor.

Zaten efsaneye göre de Deli Dumrul bir tek Tanrı'nın, yani Yaradan'ın karşısında geri adım atmıyor muydu? Öyleyse büyük usta Nâzım'ın "Onlar ki" şiirinde "toprakta karınca, suda balık, havada kuş kadar çokturlar... kahreden ve yaratan ki onlardır." diye tarif ettiği işçi sınıfının, halkın harekete geçmekten başka çaresi yok.

İLK DÖRT MADDE

Uzun zamandır gündemde olan anayasa değişikliği konusunda "Anayasanın ilk dört maddesini tartışmıyoruz" diye açıklama yapıp duran Numan Kurtulmuş, Gazi Üniversitesinin açılış töreninde ağzından baklayı çıkardı. "Devletin milleti ve ülkesiyle bölünmez bütünlüğü olmaz burada yazım yanlışı vardır. Milletın ülkesi ve devletiyle bölünmez bütünlüğü olur. Değişmesi lazım" dedi. Kurtulmuş, anayasa değişikliklerinde ne kadar ileri gidebileceklerini test etmek için böyle bir konuşma yapıyor.

Numan Kurtulmuş'un açıklamaları büyük tepki topladı. İlk olarak Cumhuriyet'te bulunan ve tek milletvekili ile mecliste olan DSP, Numan Kurtulmuş derhâl istifa etmelidir, dedi. Kurtulmuş'un açıklamalarının Anayasa ihlali olduğunu, Cumhuriyetten vazgeçmek demek olduğunu vurguladı. Türkiye'nin Musul eski Konsolosu Öztürk Yılmaz'ın kurduğu Yeni Parti ise Numan Kurtulmuş vatana ihanetini ortaya koymuştur, karşı kampanya yapacağız, dedi.

CHP adına Özgür Özel, Numan Kurtulmuş baklayı ağzından çıkardı, dedi. "İlk dört maddeye uzanan elleri kırarız" diyen Özel'in ifadeleri AKP yandaşları arasında tepkilere neden oldu. CHP tarafı ise açıklamada "elleri kırılсын" demek istendiğini söyleyerek Özel'in açıklamasını yumuşatmaya çalıştı. CHP'nin bu gelişmeler üzerine

anayasa tartışmalarına kesinlikle girmeyeceğini açıklaması bekleniyordu ama Özel, grup toplantısında sadece CHP'nin ilk dört maddeyi kesin olarak savunacağını söyledi. AKP'nin başlattığı anayasa tartışmaları, AKP'nin başlatma sinyalleri verdiği yeni Kürt açılımı tartışmaları ile birlikte yürüyor. Zafer Partisi "Bölücüler ve siyasal İslamcılar, şeriatçılar birleşerek Türkiye Cumhuriyeti'ne kumpas kuruyor" diyerek ağır bir demeç verdi. İyi Parti de ilk dört madde üzerine Kurtulmuş'un yaptığı açıklamalara karşı sert demeç verdi. AKP'nin niyetlerini ifşa ettiğini vurguladı.

AKP'nin açılımına Bahçeli'nin de el sıkışma jestiyle destek vermesi ile savunmada kalan MHP adına ilk açıklama Genel Başkan Yardımcısı Semih Yalçın'dan geldi. "Kimse yanlış anlamasın Genel Başkanımızın el uzatmasını. Biz görüşlerimizden vazgeçmedik" dedi. Yalçın, Ankara Baro seçimlerinde Kürtçe pankart açıldığı için şiddet uygulayan ülkücü tabanın Bahçeli'nin uzattığı el yüzünden düştüğü sıkıntıyı gidermeye çalıştı.

Grup toplantısında konuşan Bahçeli, Kurtulmuş'un açıklamalarını hedef alarak "Bunu söyleyenlerin Türk Milletiyle, Türkün ülkesiyle, Türkiye'nin Cumhuriyeti ile sorunu vardır" dedi. Anayasanın tartışılan maddelerini tek tek okuyarak biz bunların arkasındayız, dedi. "Biz el uzattıysak kimse bunu yanlış

anlamasın. Bu iyi niyet göstergesidir. Dışarıda ortalık karışırken herkesi birliğe davet etmektir. Bizim uzattığımız el, herkese gelin Türk Milletinde birleşin, Türkiye Cumhuriyetinde birleşin tebliğidir” dedi. Bahçeli, Diyarbakır’da yasaklandığı hâlde yapılan mitingde atılan sloganları gündeme getirerek “çok kötü sloganlar atıldı” dedi. Ama diğer yandan mitingde katılımın düşük kaldığını vurgulayarak Diyarbakır halkını bölücülere prim vermediği için tebrik etti.

Bahçeli’nin, istifa etmeye çağırmak anlamına gelen vatan hainliği suçlamasına rağmen Numan Kurtulmuş’un istifa etmesi beklenmez. Bahçeli’nin, vatan hainliği ile suçladığı Kurtulmuş ile çalışmaya devam etmesi beklenir.

Tepkiler büyüyünce Numan Kurtulmuş sözünden geri dönmeden önce Mehmet Uçum sinyal verdi. Uçum’un bir görevi de AKP manevralarının solcuları, sosyalistleri ürkütmemesini sağlamak olduğu için Kurtulmuş’un sözlerine isim vermeden itiraz etti. Maddede anlam bilim yönünden, hukuki dil açısından bir mantık hatası olmadığını, bu maddeye karşı tutumun geçmiş hatalı uygulamalardan kaynaklandığını söyledi. Hatta Uçum Anayasanın 6. maddesinde geçen “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir” ifadenin de ilk dört maddeye eklenmesi gerektiğini söyleyerek ilerici-lerin gönlüne su serpmeye çalıştı. Numan Kurtulmuş ise tartışmalar büyüyünce yanlış anlaşıldı-

ğını, Anayasanın 3. maddesini kastetmediğini söyledi. Oysa konuşmasında, Anayasanın 3. maddesi demeden; maddeyi olduğu gibi okuyarak değişmesi lazım demişti. Erdoğan da bakanlarıyla yaptığı toplantının çıkışında yaptığı açıklamayla “Ne bizim ne de Cumhur İttifakının ilk dört maddeyi tartışmak gibi bir niyeti yok. Ayrıca bu konu anayasa tartışmalarını da boğar” dedi.

AKP’nin bu kadar ağır şekilde cumhuriyetin temel niteliklerine saldırabilme niyetini ortaya koymasından sonra en başta CHP’nin “Asla anayasa görüşmelerine katılmayız” diye bir çıkış yapması beklenir. Ama CHP yönetiminin, ilkelerimizden vazgeçmeyiz demek dışında bir tutumları olmadı. Anayasa görüşmelerine açık kapı bırakmaya devam ediyorlar.

Cumhur İttifakı ile Meclise giren Yeniden Refah Partisi de “Bu şartlarda Anayasanın hiçbir önceliği yoktur. Ekonomi, cinayetler, asayiş-tir sorunlar. Herkes açlıktan ölüyor. Kadınlara yönelik çok ağır saldırılar var” dedi.

Mecliste bulunan TİP de Anayasa değişikliğine karşı çıktı. “Niyetlerini belli ettiler” dedi.

DEM ise, çözüm süreci başlar umu-duyla yumuşak açıklamalar yapıyor. Teklifler netleşsin değerlendiririz, diyorlar. Çözüm süreci ile ilgili de Tuncer Bakırhan “Biz görüşmeye hazırız” derken grup başkan vekilleri Öcalan’ı işaret ediyor. Yetkili odur, koşulları iyileştirilsin, diyor.

FANTEZİLER VE GERÇEKLER

Yerel seçimi kaybetmesinin ardından, Özel'in "normalleşme" stratejisine bulunmaz bir nimet gözüyle bakıp sadece sembolik karşılıklar veren Erdoğan, Meclisin açılmasını yeni anayasa tartışmalarını alevlendirmek için fırsat olarak kullandı. Erdoğan'ın stratejisinin temelini, yeniden aday olabilmelerini sağlayacak anayasa değişikliği oluşturuyor. Bu arada Anayasada kendi siyasal İslamcı görüşlerinin olabildiğince yer alması için de hevesli. Bu hevesini bütün sağcı İslamcı partilerin anayasa değişikliğine desteğini sağlamak için kullanıyor.

Bu sırada CHP yönetimi, başta da Genel Başkan Özel, AKP-CHP ortak iktidarını sağlayabilmek; anayasa değişirse Erdoğan'ın cumhurbaşkanlığında başbakanlığı almak; bunlar olmazsa Cumhurbaşkanı Yardımcısı olarak iktidarı paylaşmak gibi hevesler içindeydi.

DEM Parti ise, yeni anayasa tartışmalarında Erdoğan'ın tekrar seçime girebilmesini sağlayacak değişiklikler karşılığında yeni açılım süreci için tavizler alma hevesindeydi.

Erdoğan, yeniden aday olabilmelerini sağlayacak anayasa değişikliğine en geniş tabanı yaratabilmek için MHP'yi Sinan Ateş davasını kullanarak DEM'e esnek davranmaya ikna etti. MHP ise tabanını bu açılıma ikna edip iktidar olanaklarından bir dönem daha yararlanmaya heves etti. Erdoğan, bu adımla CHP'ye de "sana mecbur değilim, başkalarıyla da iş tutabilirim" mesajını vererek daha çok taviz koparacağına inandı.

Ama hayat masa başında, kâğıt üstünde yapılan planlara göre akmaz. CHP

ve MHP yönetimleri attıkları uzlaşma adımları sonucunda kendi tabanlarında oluşan büyük tepkiyi görünce ayaklarının altındaki toprağın kaymaya başladığını fark ederek söylemde sertleşmek zorunda kaldılar. AKP ise anayasa değişikliğine bütün dinci partilerin desteğini sağlayayım derken oluşan büyük tepki karşısında sarsılmış görünüyor.

DEM Parti ise bütün uzlaşma adımlarına rağmen karşılarında "Tehlikeli dönemden geçiyoruz, hizaya girin, ne diyorsak yapın" diyen ortaklar dışında bir şey bulamıyor.

Erdoğan, iktidarı dönemindeki üçüncü açılımı deniyor. İlki sonuçsuz kalan Oslo görüşmeleriydi. İkinci olarak uzun süren Açılım dönemi geldi. O da kesin olarak çukur/hendek savaşlarıyla son bulmuştu. Şimdi de üçüncü denemeler.

Erdoğan'ın Anayasa değişikliği ve ona bağlı olarak yürüttüğü üçüncü çözüm süreci ilk adımda duvara toslamış görünüyor. Çünkü istibdadın iktidarını uzatma hayalleri halkta karşılık bulamıyor. Buna rağmen AKP, MHP, CHP ve DEM yönetimlerinin bir süre daha havanda su dövme çabalarını görebiliriz.

Anayasa tartışmaları asayiş sorunlarıyla birlikte ele alınıyor. Artan kadın cinayetlerini önlemek adına cezaların artırılması, hapiste kalma sürelerinin uzatılması öneriliyor. Sorunu gerçekten çözecek olan kadın haklarının geliştirilmesi, uygulamada hızlı cevap veren kolluk ve adalet sisteminin gerekliliği gibi konular geri plana itiliyor. Suçlular hapiste daha çok yatırılırsa sorunlar çözülecek, diye bir yönelim ortaya çıkıyor.

LÜBNAN CEPHESİ

İsrail'in Lübnan'ı işgal girişime karşı, sert direniş gösteren Hizbullah, İsrail'in özel kuvvetleri Golanı Tugayı Kışlasını hava saldırısıyla vurdu. İlk anda İsrail'in genelkurmay başkanının da aralarında olduğu 120 kişinin öldüğü haberleri yayıldı. Sonrasında genelkurmay başkanının ölmediği anlaşıldı. İsrail resmî açıklamasında, 4 askerin öldüğünü 7 askerin ağır yaralandığını 58 askerin de yaralandığını duyurdu. İsrail'in resmî açıklaması bile ne kadar büyük bir darbe aldıklarını gösteriyor.

Hizbullah, Lübnan'ın güneyine girmeye çalışan İsrail'e sürekli tank ve asker kayıpları verilmeye devam ediyor. Kendini hızla toparlayan Hizbullah işgale karşı direnişini sertleştiriyor. İsrail'deki sivilileri uyararak bildiriler yayınlayarak askerî üslerin yakınlarında olanların uzaklaşması gerektiğini, üslerin vurulacağını, sivillerin sığınaklara saklanması gerektiğini ilan ediyor. Sonra da askerî hedeflere bombardıman yapıyor.

Lübnan direnişinin gücü ortaya çıktıkça Türkiye'deki İsrail'in gücünü abartan propagandalar çökmeye başladı. İran'ı ve Hizbullah'ı İsrail ile işbirliği yapmakla suçlayan, Nasrallah'a İsrail ajanı diyen aklıevvel yorumcular bile Hizbullah'ın çok sert şekilde direnmeye başladığını söylemek zorunda kalıyor. İsrail tarafında ise "Hizbullah'ı ezdik, yakında bitireceğiz" yönündeki haber ve yorumlar geride kaldı. Şimdi, "hedeflere ulaşmak için en az bir yıla ihtiyaç var, uzun bir savaş olacak" açıklamaları yapılıyor.

İran Devrim Muhafızları komutanı İsmail Kaani'nin Lübnan'daki saldırılarda öldürüldüğü yönünde dünya çapında haberler yapıyordu. Fakat Kaani, Nasrallah ile birlikte öldürülen Abbas Nilfarušan'ın cenazesini karşılama törenine katılarak boy gösterdi.

Gazze halkının işgal güçlerine karşı direnişinde yeni kitlesel bir boyut ortaya çıktı. İsrail ordusu sürekli ultimatolar yayınlayarak belli bir bölgenin boşaltılmasını istiyor, sivillerin toplanması için bir bölge işaret ediyor, kalanları "terörist" say-

cağını duyuruyordu. Genel olarak İsrail'in uyarılarıyla kabileler hâlinde göç etmeye başlayan Gazzeliler yollarda ve sözüm ona güvenli bölgelerde de İsrail bombardımanından kurtulamıyor. Ama bu sefer öyle olmadı. "Generaller Planı" olarak bilinen yeni bir operasyon başlatacağını duyuran İsrail, Kuzey Gazze'nin yeniden boşaltılmasını istedi. Fakat ordunun belirttiği son tarih gelmesine rağmen Gazzeliler bölgelerini terk etmedi. İsrail kuvvetleri ise "gitmezseniz terörist sayılıp bombalanacaksınız" dediği yüz binlerce Filistinli sivil karşısında şimdilik harekete geçemedi.

Tarihin gördüğü en ağır insanlık suçlarını işlemekten çekinmeyen İsrail, Güney Lübnan'da görev yapan Birleşmiş Milletler Barış Gücü UNIFIL'in bölgeyi terk etmesini, daha kuzeye çekilmesini istedi. UNIFIL bu talebi kabul etmedi. Bunun üzerine UNIFIL'e ateş açan İsrail, ana kışla kapısından zorla, tank desteği ile içeri girdi. 15 asker yaralandı. Fakat UNIFIL bölgeyi terk etme kararında direniyor. İtalya, İrlanda hatta İngiltere bile Barış Gücüne yapılan saldırıyı kınadı.

Bütün bu gelişmeler yaşanırken iki İsrail tankının Suriye kontrolündeki bölgeye giriş yaparak konuşlandığı haberleri de gelmişti. Fakat Suriye bu haberleri yalanladı. Ordu sınırları koruyor, dedi.

Bu sırada Rusya ile İran arasındaki askerî alışverişin çok yoğunlaştığı, askerî alandaki dayanışmanın daha da derinleştiği haberleri geliyor. Rusya, İran'a uzun süredir vermediği başta elektronik harp sistemleri olmak üzere yeni teknoloji ve ekipmanları da transfer etmeye başladı. Bu gelişme üzerine İsrail ve ABD İran'a yapılacak misillemeyle ertelemek zorunda kaldı. ABD son teknoloji hava savunma sistemlerini de İsrail'e sevk etme kararı verdi. Misillemenin ancak bu sistemler kurulduktan sonra yapılabileceği düşünülüyor.

İsrail, bölge halklarının direnişinin sertleşmesi ve dayanışmasının artması karşısında zor duruma düşüyor.

ÇİN VE TAYVAN

BM kararlarına göre resmen Çin toprağı sayılan, fakat devrim sırasında işbirlikçi hükûmetin sığınarak yönetimini sürdürdüğü Tayvan'da gerilim tırmanıyor. Tayvan, dünya ülkelerinin çoğu tarafından bağımsız bir ülke olarak tanınmıyor. Yıllardır, geçici bir statüye dayanarak kurulan ilişkilerle emperyalist kapitalist sistemin bir parçası hâline getirilmiş durumda. ABD, Tayvan'ı kesin olarak Çin'den koparmaya çalışıyor.

Son zamanlarda Çin üzerine oynanan oyunlarda ana öge olan Tayvan yönetimi Çin aleyhine ağır bir konuşma yaparak Çin'den kopmayı vurguladı. Bu gelişmenin ardından Çin büyük bir askerî tatbikat yaparak Tayvan'ı abluka altına alma provası yaptı. ABD ise yapılan açıklamalara Çin'in askerî yanıt vermesini kınadığını açıkladı.

KORE YARIMADASI

Amerika Asya Pasifik bölgesinde savaş kışkırtıcılığına doymuyor. Bir yandan Çin'i Tayvan konusunda kışkırtırken diğer taraftan Kore Demokratik Halk Cumhuriyetini de ağır şekilde kışkırtıyor. Son olarak ABD, Japonya ve Güney Kore ile, nükleer denizaltıların da kullanıldığı ortak bir tatbikat yaptı. Bu sırada Kuzey Kore hava sahasının dronlarla ihlal edildiği ortaya çıktı. Kore yönetimi bunları sürpriz bir saldırı hazırlığı olarak değerlendirerek orduyu alarma geçirdi. Hava sahası ihlalinin tekrarlanmasını savaş ilanı sayacağını duyurdu. Güney ile aralarındaki kara bağlantılarını da havaya uçurarak kesti.

BRİCS ZİRVESİ YAKLAŞIYOR

BRİCS, giderek daha istikrarlı şekilde kendini ortaya koyan çok kutuplu dünya düzeninin temel kurumlarından biri olarak öne çıkıyor. BRİCS, 22-24 Ekim 2024 tarihinde Rusya'da, Tataristan'ın başkenti Kazan'da yeni bir zirve yapacak. Son olarak BRİCS'e katılmak için Sırbistan da başvurdu. Küba ise ortak üye statüsü için başvurdu. Başvuran ülke sayısı 30'u buldu. Türkiye de üyelik için başvurmuştu. Erdoğan da zirveye katılmak için Kazan'a gidecek.

BRİCS işleyişine göre bu zirvede üyeliğe kabul yönünde karar verilen ülkelere Kasım ayında davet gönderilecek. Davetin ardından başvuruda bulunan ülkeler anlaşmayı onaylayarak 1 Ocak tarihinden itibaren resmen üye olabilecekler.

G20 ZİRVESİ

Dünyanın en büyük ekonomileri arasında yer alan 19 ülke ve Avrupa Birliği Komisyonundan oluşan G20 topluluğunun zirvesi 21-25 Kasım tarihleri arasında Brezilya'da yapılacak. G20 grubu, emperyalist bloku oluşturan G7 grubundan farklı olarak Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika gibi temel BRİCS üyelerini de içinde barındırıyor. Ayrıca Suudi Arabistan, Endonezya, Türkiye, Meksika gibi emperyalist blok ile işbirliği yaptığı hâlde şu ya da bu ölçüde emperyalizmden bağımsız bir yol izleme gayretinde olan ülkeler de gruba dahil. Ukrayna, Brezilya'dan Putin zirveye katılmak için gelirse tutuklanmasını resmî olarak istemiş. Ukrayna bu konularda psikolojik savaşı akıl sınırlarını zorlayan boyutlarda sürdürüyor. Ukrayna aynı zamanda Brezilya devlet yönetimindeki çatınlara da oynamış oluyor.

SCHOLZ TÜRKİYE ZİYARETİNDE

Almanya Başbakanı Scholz Türkiye'yi ziyaret edecek. Ziyaret öncesinde Türkiye'nin Eurofighter savaş uçaklarını alması için ön onayı vermiş. Teknik görüşmeler başlamış. Türkiye ile Almanya arasında Mersin Akkuyu Nükleer Santralinde kullanılacak türbinler konusunda da kriz olmuştu. Rusya ve Türkiye türbinlerin Çin'den alındığını duyurmuştu. Scholz'un Türkiye ziyaretinde bazı tavizler vererek Türkiye ile ilişkilerin kopma noktasına sürüklenmemesini sağlaması bekleniyor. S400 krizi aşılmadan Eurofighter için ön onayın verilmesinin altında bu gayret yatıyor.

Bu arada bölgemizde savaş tamamları çalarken ve Erdoğan da "tehlike kapımızda" diye iç politikada bu durumu kullanmaya kalkmışken S400'lerin başka bir ülkeye verilmesi tartışmalarının şimdilik rafa kalktığı söylenebilir.

ÇİN TÜRKİYE'Yİ ŞİKAYET ETTİ

Türkiye'de, yalnızca Çin otomobillerine uygulanan ilave vergiler yüzünden Çin, Türkiye'yi Dünya Ticaret Örgütü DTÖ'ye şikayet etti. Görüşmeler yakında başlayacak. Çinli firmaların bazıları Türkiye'de yatırım yapmaya karar vermişlerdi. Ama yine de diğer firmalar yüzde 40'luk ek vergiye tabi durumda. Türkiye Avrupa'dan ve Amerika'dan ithal edilen otomobillere değil, yalnızca Çin'den getirilen otomobillere ek gümrük vergisi koymuştu.